

Toespraak opening Mater deel I

5 juli 2008 18.00 uur H. Magdalenakerk te Brugge

Dom Vanderlaan, de Nederlandse monnik-architect heeft ooit eens geschreven: "het materiële is de enige weg naar het spirituele". Daarmee raakt hij het wezen van de symboliek aan. Zijn ordening van de ruimte, maatvoering en tekentaal openen de poort voor het sacrale.

Daarover gaat het ook vandaag. Yot wil experimenteren met een hedendaagse tekentaal. Buiten het materiële is er geen weg naar het spirituele. Als thema kozen wij de bijbelse figuur van Maria. Wij hebben daar goede redenen voor. Reeds twintig eeuwen worden er voorstellingen gemaakt van deze vrouw, deze gelovige, deze lijdende figuur, dit vergoddelijkt personage dat tegelijk diep geworteld zit in de dagelijkse ervaring van elke vrouw, gelovige, lijdende, toegewijde mens. Om haar te ontmoeten, trekt men naar bijzondere plaatsen, bedevaartsoorden of gewoon naar kapellen in één of andere kerk. Men zoekt er een voorstelling, of een verwijzing.

De uitdaging die Yot zich stelt, is het zoeken naar nieuwe verwijzingen die in de ogen en het hart van de hedendaagse mens iets kunnen losmaken, of iets kunnen vertellen over de Maria uit de bijbel, zij die Mater ecclesiae genoemd wordt. Het zou een mooie discussie kunnen zijn wat er eerst komt: de voorstelling of de visie. Brengt het beeld de gedachten voort of is het omgekeerd?

Yot heeft aan een tiental kunstenaars gevraagd zich te confronteren met een bundel teksten over de bijbelse Maria en iets te creëren. Zij doen dat uiteraard niet vanuit een wiskundige reeks zoals de architect Vanderlaan, maar vanuit hun intuïtie en de grondlagen van hun eigen ervaring. Dat laatste, de eigen ervaring is heel bijzonder omdat het de werken tegelijk uniek en universeel maakt. Je zou kunnen stellen dat er een flink stuk archeologie van de eigen menselijke geest bij komt: graven naar een verleden, naar wat je zelf hebt meegemaakt met allerhande moeders..... Daardoor zal bij de toeschouwer het ene werk al meer resoneren dan het andere, en zal dat bij ieder van ons iets anders liggen.

Wij hebben drie fazen in ons project, als wilden wij driemaal cirkelen rond een ongrijpbare figuur en telkens toch een beetje dieper graven. De rode draad vormt de Madonna van de Tederheid van Jan De Wachter, die aangebracht is in de devotiekapel, de meest gefrequenteerde plaats van de kerk, de plaats van toevlucht en troost. Wij nodigen je ook uit iets te doen. Breng vanavond stompjes kaars mee te, u kan nog terugkomen met kaarsresten, daarmee gieten we zelf grote kaarsen die we zo allen samen laten branden voor de "Madonna van de tederheid".

De eerste fase gaven wij de naam 'geborgen', een woord dat soms bevestigd, soms ontkend wordt door de vier kunstenaars: Pia Burrick, glaskunstenares, Annemie Goderis, vlechtwerk, Arnold Hilderson en Ria Verhaeghe, videokunstenares. Pia Burrick werkt samen met haar zoon aan een installatie op het watervlak. Zij inspireerde zich op een Afrikaanse moeder en haar kind. Arnold Hilderson maakt een installatie met canvasjes – aangeraakt versus niet aangeraakt – knipoogjes en kritische geluiden. Annemie Goderis vraagt de mantel binnen te gaan en er te reflecteren op je relatie met je eigen moeder. In de grote gevlochten mantel kan je post-its aanbrengen met je ervaring. Ook dat is een constante in de werking van Yot: we benaderen jullie niet als toeschouwers, maar als participanten. Bij de canvasjes van Arnold Hilderson kun je een hel oranje sinaasappel leggen bij het beeldspel dat je herkent of dat je het meest aanspreekt. Er liggen gastenboeken bij het werk van Pia Burrick en Ria Verhaeghe. Ria Verhaeghe is de vierde kunstenaar van de eerste periode. Zij observeert de wereld doorheen de media, en ziet constanten. De pietà bijvoorbeeld. Hoeveel vrouwen dragen niet een dood kind op de schoot, hoevelen vechten niet voor meer leven... Het is te zien in haar eigenzinnige verwerking van dat thema in haar video Berceuse die gepresenteerd wordt in de pluimenkamer.

Ria Verhaeghe blijft ook betrokken in het tweede deel vanaf 21 augustus tot 30 september. In het schip van de kerk zullen Philippe Marchand, Dora Seaux en Dien Debruyne hun 'Mater' realiseren. Wij gaven er de naam 'gegrond' aan, omdat het gaat over de oergrond, de spanning tussen hemel en aarde, de grenzen.

Twee maanden later op 30 november start de derde periode. Ze valt ongeveer samen met de advent en de kerst. Het trio Jan De Wachter, Stefaan van Biesen en Geert Vermeire zullen het vanuit beeldtaal, woord en video hebben over verwachten, de navelstreng. Wellicht zal een verrassende performance deze nieuwe periode inluiden op 29 november, de vooravond van de opening.

Meer kan over de tweede en derde periode nog niet gezegd worden, tenzij dat je er een gewoonte van moet maken om maandelijks eens binnen te lopen in deze H.Magdalenakerk. telkens zal je verrast worden of geprikkeld tot nieuw denken.

In de marge van de tentoonstelling bespelen bevriende organisaties hetzelfde thema. Wij hebben ervoor gekozen dwarsverbindingen te leggen via filmkunst en reflectie. Wij zijn blij met de samenwerking met de Andere Film en met het Postuniversitair centrum van KULAK dat zorgt voor een aantal diepgaande lezingen. In de folder vindt u de nodige details.

Dames en heren,

Wij zijn er zeker van dat wie het avontuur meegaat met de kunstenaars stof zal doen opwaaien van de oude beelden en nieuwe frisse betekenissen zal herontdekken. Misschien wordt Maria hierdoor weer ons aller Mater.

Koen Seynaeve